

Part - A

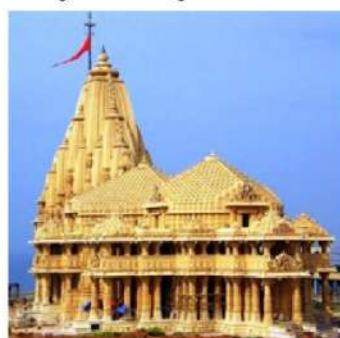
સૂચનાઓ :

◎ આ પ્રશ્નપત્રના ભાગ-A માં હેતુલક્ષી પ્રકારના પ્રશ્નો છે. બધા જ 50 પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

◎ પ્રશ્નના જવાબ માટે OMR શીટ આપવામાં આવેલ છે. તેમાં જે તે પ્રશ્ન નંબર સામે (A) O, (B) O, (C) O, (D) O આપેલા છે. તે પ્રશ્નનો જે જવાબ સાચો હોય તેના વિકલ્પ પરના વર્તુળને બોલપેનથી પૂર્ણ ● ઘર કરવાનું રહેશે.

■ દરેક પ્રશ્નની નીચે આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરીને જવાબ લખો : [પ્રત્યેકનો 1 ગુણ] [50]

1) નીચેનું સ્થાપત્ય શું દર્શાવે છે ?

- [A] સોમનાથનું મંદિર   [B] કોણાઈનું સૂર્યમંદિર   [C] મોહેરાનું સૂર્યમંદિર   [D] મહાભાગીનિપુરમનું રથમંદિર

2) ડાંગમાં ક્યું નૃત્ય જેવા મળે છે ?

- [A] ધમાલ   [B] મેરાયો   [C] પઢાર   [D] માળીનો ચાળો

3) સ્તૂપના અંડાકાર ભાગની ટોચની ચારે બાજુ આવેલી રેલિંગને શું કહે છે ?

- [A] ભલેરાબ   [B] હર્મિકા   [C] મેધિ   [D] તોરણ

4) શંકરાચાર્યની મુખ્ય રચના કઈ છે ?

- [A] શાંતિપુરાણ   [B] આહિપુરાણ   [C] શંકરપુરાણ   [D] ભાષ્ય

5) શાલિહોત્રે ક્યો પ્રખ્યાત ગ્રંથ લખ્યો છે ?

- [A] હસ્તી આયુર્વેદ   [B] અશ્વ આયુર્વેદ   [C] શાલિહોત્રીય   [D] અશ્વશાસ્ત્ર

6) યુનેસ્કોએ વૈશ્વિક વારસાનાં સ્થળોમાં ભારતનાં કેટલાં સ્થળોને સમાવિષ્ટ કર્યા છે ?

- [A] 32   [B] 35   [C] 38   [D] 42

7) નીચે આપેલાં જેડકાં લક્ષમાં લઈ ચાર વિકલ્પો પૈકી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો :

'અ'	'બ'
1. શ્રી હેમચંદ્રાચાર્ય ગ્રંથાલય	a. ભોપાલ
2. પ્રિન્સ ઓફ વેલ્સ મ્યુઝિયમ	b. હૈદરાબાદ

3. સાતારજંગ સંગ્રહાલય	c. મુંબઈ
4. રાષ્ટ્રીય માનવ સંગ્રહાલય	d. પાટણ

- [A] (1-d), (2-c), (3-b), (4-a) [B] (1-d), (2-b), (3-c), (4-a)
 [C] (1-d), (2-c), (3-a), (4-b) [D] (1-d), (2-a), (3-b), (4-c)

8) સંસાધનોના વર્ગીકરણમાં ક્યા એક પ્રકારના સંસાધનનો સમાવેશ થતો નથી ?

- [A] માલિકીના આધારે [B] પુનઃપ્રાપ્તતાને આધારે [C] વિતરણક્ષેત્રને આધારે [D] ઉપયોગિતાના આધારે

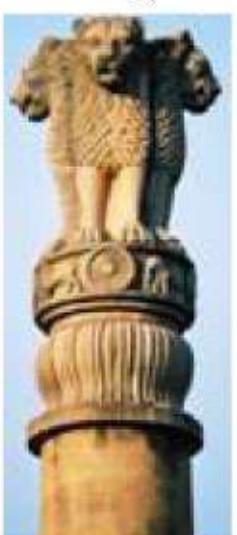
9) મહિષપુરમાં જેવા ભળતી એક વિશિષ્ટ હરણની પ્રજ્ઞતિ માટે કર્દ પરિયોજના અમલમાં છે ?

- [A] મહિષપુર હંગુલ પરિયોજના [B] મહિષપુર લાલ પાંડા પરિયોજના
 [C] મહિષપુર થામિલ પરિયોજના [D] મહિષપુર નામિલ પરિયોજના

10) નીચે આપેલા ખેતીના પાકો તથા તેમના ઉત્પાદન પ્રદેશથી કયું જોડકું અલગ પડે છે ?

- [A] ઘઉં - ભાલનો પ્રદેશ [B] કપાસ - સોનેરી પાનનો મુલક
 [C] તમાકુ - ચરોતર પ્રદેશ [D] શેરડી - દક્ષિણ ગુજરાત અને સૌરાષ્ટ્ર

11) નીચે રજૂ થયેલ ચિત્ર ધ્યાનથી નિહાળો : સ્તંભ શિલ્પકલાનો શ્રેષ્ઠ નમૂનો સારનાથનો સ્તંભ છે. નીચે પૈકી કર્દ બાબત ઉક્ત સ્તંભમાં અંકિત કરેલ

નથી ?

- [A] સાત સૂંદ્રવાળો ઐરાવત [B] બ્રાહ્મી લિપિમાં કોતરાયેલ લખાણ
 [C] ચાર ધર્મચક્રો [D] પરસ્પર અડકીને ઊભેલા ચાર સિંહો

12) ભારતને સૌથી મોટો બાયોગોસ પ્લાન્ટ ક્યા ગામે સ્થાપવામાં આવ્યો છે ?

- [A] સિદ્ધપુરમાં [B] દાંતીવાડામાં [C] પાટણમાં [D] મેથાણમાં

13) નીચેનામાંથી ક્યો ઉધોગ કૂષ્ઠ-આધારિત ઉધોગ છે ?

- [A] ખાદ્ય તેલ બનાવવું [B] હવાઈ જહાને બનાવવાં
 [C] સાબુ અને વોશિંગ પાઉડર બનાવવા [D] દવાઓ બનાવવી

14) નીચેના પૈકી ક્યા દેશને ભારતનો રાષ્ટ્રીય ધોરી માર્ગ જોડતો નથી ?

- [A] બાંગ્લાદેશ [B] પાકિસ્તાન [C] ચીન [D] ભૂતાન

15) નીચેનાં જોડકાંમાં કયું એક જોડકું ખોટું છે ? જણાવો.

- [A] શિક્ષાણ, આરોગ્ય વગેરે - સેવાક્ષેત્ર [B] ગંજાવર યંત્રોનું ઉત્પાદન - માધ્યમિક ક્ષેત્ર
 [C] ખેતી, પશુપાલન વગેરે - પ્રાથમિક ક્ષેત્ર [D] નોકરીઓ વગેરે - રોજગાર ક્ષેત્ર

16) આર્થિક ઉદ્યારીકરણના જે લાભો મળ્યા છે, તેમાં નીચેનામાંથી ક્યો લાભ મળ્યો નથી ?

- [A] ઔદ્યોગિક ઉત્પાદનમાં વધારો થયો છે.
 [C] ભાવવધારો અંકુશમાં આવ્યો છે. [B] વિદેશી હુંડિયામણની અનામતો વધી છે.
 [D] આવકની અસમાનતામાં વધારો થયો છે.

17) UNDP - 2015ના રિપોર્ટ મુજબ ભારતમાં ઈ.સ.2011-12માં કુલ 26.93 કરોડ ગરીબોમાંથી શહેરી ક્ષેત્રે કેટલા કરોડ લોકો

ગરીબીરેખા નીચે લુંગતા હતા ?

[A] 5.28

[B] 29.8

[C] 32.7

[D] 12.50

18) ગ્રાહક સુરક્ષા હેઠળ નીચેનામાંથી કઈ સેવાઓનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો નથી ?

[A] ફૂષિ સેવા

[B] પોલીસ સેવા

[C] બેન્કિંગ સેવા

[D] વીજસેવા

19) ઈ.સ. 2010થી માનવવિકાસ આંક માટે અપેક્ષિત આયુષ્ય આંકમાં મહત્તમ અને ન્યૂનતમ કેટલાં વર્ષ નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યાં છે ?

[A] 80; 20

[B] 81; 18

[C] 83.6; 20

[D] 78; 24

20) કઈ સાલ પછી જમ્મુ-કશ્મીરમાં આતંકવાદ વધી ગયો છે ?

[A] ઈ.સ. 1988માં

[B] ઈ.સ. 1962માં

[C] ઈ.સ. 1971માં

[D] ઈ.સ. 1998માં

21) 'આંતરરાષ્ટ્રીય વૃદ્ધ વર્ષ'ની ઘોષણા કોણે કરી હતી ?

[A] વિશ્વબેન્કે

[B] યુનેસ્કોએ

[C] વિશ્વ-આયોજ્ય સંસ્થાએ

[D] સયુક્ત રાષ્ટ્રોએ

22) દિલ્હી પાસે ક્યા સમાટે 24 ફૂટ ઊંચો લોખંડનો વિજયસ્તંભ ઊભો કરાવ્યો હતો ?

[A] અશોકે

[B] સમુદ્રગુમે

[C] ચંદ્રગુમ બીજાએ (વિકમાદિત્યે)

[D] ચંદ્રગુમ પહેલાએ

23) ડાંગરના ઉત્પાદનમાં વિશ્વમાં પ્રથમ સ્થાને ક્યો દેશ છે ?

[A] ચીન

[B] યૂ. એસ. એ.

[C] ભારત

[D] જપાન

24) તમિલનાડુમાં સુતરાઉ કાપડ ઉદ્યોગનાં કેન્દ્રો ક્યાં છે ?

[A] મદુરાઈ, હૈદરાબાદ

[B] કોઈમબતૂર, બેંગલૂરુ

[C] ચેન્નાઈ, ધારવાડ

[D] કોઈમબતૂર, ચેન્નાઈ

25) ભારતની રસાયણવિદ્યાનો ઉત્તમ નમૂનો ક્યો છે ?

[A] પદ્મપાણિ, અજંતા

[B] વિજયસ્તંભ, દિલ્હી

[C] સારનાથનો સ્તંભ

[D] ગોપુરમુદ્ર, મદુરાઈ

26) નીચેનાં વિધાનો પૈકી ક્યું વિધાન ખોટું છે તે જણાવો.

[A] બૃહેશ્વર મંદિરની ઊંચાઈ 200 ફૂટ છે.

[B] સારનાથનો સ્તંભ શિલ્પકલાનો શ્રેષ્ઠ નમૂનો છે.

[C] જૂનાગઢમાં સાત ગુફાસમૂહ આવેલા છે.

[D] બૌદ્ધ સ્તૂપો સ્થાપત્યકલાનો અમૂલ્ય વારસો છે.

27) ભારતમાં નીચેના પૈકી ક્યા રાજ્યમાં બેરોજગારીનું પ્રમાણ ઊંચું છે ?

[A] હરિયાણા

[B] ગુજરાત

[C] સિક્કિમ

[D] કર્ણાટક

28) એક વેપારી કાળાબજર દ્વારા ઊંચી કિંમત વસૂલ કરીને વધુ નફો પ્રાપ્ત કરવા માટે કઈ અસામાજિક પ્રવૃત્તિ આચરે છે ?

[A] જહેરખબરો આપીને

[B] વધુ વજન આપીને

[C] અધૂરી માહિતી રજૂ કરીને

[D] ફૂન્ઝિમ અછિત ઊભી કરીને

29) માહિતી મેળવવાના અધિકાર બાબતનો અધિનિયમ - 2005 (RTI-2005) ક્યા રાજ્યને લાગુ પડતો નથી ?

[A] સિક્કિમ

[B] અરુણાચલ પ્રદેશ

[C] કેરલ

[D] જમ્મુ-કશ્મીર

30) ભારતીય સંસ્કૃતિમાં ...

[A] પીપળો, વડ અને તુલસીને પવિત્ર ગણીને પૂજવામાં આવે છે.

[B] લીમડો, આંબો અને આસોપાલવને પવિત્ર ગણવામાં આવે છે.

[C] મહૂડો, ખીજડો અને ખજૂરીને પવિત્ર ગણવામાં આવે છે.

[D] ઉપરનાં વૃક્ષો પૈકી એકેય વૃક્ષ પવિત્ર ગણાતું નથી.

- 31) ક્યા સમ્રાટના આશ્રયથી વારાણસીનો સારનાથ મઠ પ્રસિદ્ધ વિદ્યાધામ બન્યો હતો ?
[A] સમુદ્રગુમુ [B] વિષુગુમુ [C] અશોક [D] કુમારગુમુ
- 32) ઉદ્યોગના ધૂમાડાથી દૂધ જેવા શ્વત સંગેમરમરના તાજમહાલનો રંગ થયો છે.
[A] પીળો [B] સફેદ [C] કાળો [D] રાખોડી
- 33) ભૂમિ, જળ, ગોચર વગેરે વિતરણક્ષેત્ર મુજબ ક્યા પ્રકારનું સંસાધન કહેવાય ?
[A] સામાન્ય સુલભ સંસાધન [B] એકલ સંસાધન [C] સર્વસુલભ સંસાધન [D] વિરલ સંસાધન
- 34) પેરિયાર શું છે ?
[A] ખાનગી વન્ય જીવ ક્ષેત્ર [B] રાષ્ટ્રીય ઉધાન [C] જૈવ આરક્ષિત ક્ષેત્ર [D] અભયારણ્ય
- 35) ભારતમાં સ્વાતંત્ર્ય બાદ સિંચાઈ - ક્ષેત્ર વધીને કેટલું થયું છે ?
[A] દોઢ ગણું [B] અઢી ગણું [C] ત્રણ ગણું [D] ચાર ગણું
- 36) પેટ્રોલને સ્થાને કોનો વૈકલ્પિક ઉપયોગ કરી શકાય ?
[A] સી.એન.જી.નો [B] પી.એન.જી.નો. [C] એસ.એન.જી.નો [D] ટી.એન.જી.નો
- 37) ભારતમાં સૌથી લાંબો રાષ્ટ્રીય ઘોરી માર્ગ ક્યો છે ?
[A] 3 નંબરનો [B] 8 નંબરનો [C] 7 નંબરનો [D] 15 નંબરનો
- 38) દેશના કેટલા ટકા કરતાં પણ વધુ લોકો રોજગારી માટે ખેતી પર આધાર રાખે છે ?
[A] 50 % [B] 40 % [C] 70 % [D] 60 %
- 39) સ્ટોકહોમ શહેર ક્યા દેશમાં આવેલું છે ?
[A] નોર્વેમાં [B] ગ્રેટ બ્રિટનમાં [C] સ્વિડનમાં [D] પોલેન્ડમાં
- 40) માનવવિકાસ આંકમાં ભારતનો સમાવેશ ક્યા જૂથના માનવવિકાસ ધરાવતા દેશોમાં થાય છે ?
[A] ઉચ્ચતમ [B] ઉચ્ચચ [C] નિમ્ન [D] મધ્યમ
- 41) લઘુમતી વર્ગોના કલ્યાણ તેમજ વિકાસ માટે ક્યા પંચની સ્થાપના કરવામાં આવી છે ?
[A] રાષ્ટ્રીય લઘુમતી પંચ [B] રાષ્ટ્રીય આયોગ [C] બક્ષીપંચ [D] માંડલ આયોગ
- 42) ભારતનું ક્યું શહેર ઇલેક્ટ્રોનિક ઉદ્યોગની રાજ્યાની ગણાય છે ?
[A] દિલ્હી [B] બેંગલૂરુ [C] મુંબઈ [D] હૈદરાબાદ
- 43) ભારતના ક્યા શલ્યચિકિત્સકે વાઢકાપ-શાસ્ત્રક્ષિયાનાં ધારદાર સાધનો જણાવ્યાં છે ?
[A] મહર્ષિ સુશ્રુતે [B] મહર્ષિ ચરકે [C] મહર્ષિ શાલિહોત્રે [D] મહર્ષિ વાગ્બહે
- 44) કઈ ખેતીમાં ખેતીની સાથે સાથે પશુપાલન, ભરઘાં-બતકાં ઉછેર, મધમાખી અને મત્સ્ય ઉછેર જેવી પ્રવૃત્તિ કરવામાં આવે છે ?
[A] સ્થળાંતરિત ખેતીમાં [B] બાગાયતી ખેતીમાં [C] મિશ્ર ખેતીમાં [D] સલ્વ ખેતીમાં
- 45) ભારતમાં કેટલા પ્રકારના રેશમનું ઉત્પાદન થાય છે ?
[A] ચાર [B] બે [C] ત્રણ [D] છ
- 46) ભાગાકારની આધુનિક પદ્ધતિ, ગુણાકાર, ભાગાકાર, સરવાળા, વર્ગમૂળ, વ્યાસનો ગુણોત્તર વગેરે બાબતોની જાણકારી કોણે આપી હતી ?
[A] વરાહમિહિરે [B] આર્થભાવે [C] બ્રહ્મગુમે [D] ભાસ્કરાચાર્ય

47) 'દાઈ દિન કા ઝોપડા' એ શું છે ?

[A] મહેલ

[B] મસ્ઝિદ

[C] મંદિર

[D] દેવજ

48) આજાદી પછીનાં વર્ષોમાં ગ્રામીણ ક્ષેત્રે ખેતીનો વિકાસ કરવા માટે કઈ કાંતિનું લક્ષ્ય રાખ્યું હતું ?

[A] 'અવકાશ કાંતિ'

[B] 'હરિયાળી કાંતિ'

[C] 'શૈત કાંતિ'

[D] 'ઓધોગિક કાંતિ'

49) ભાવવધારાને અંકુશમાં રાખવાની વ્યૂહરચનાનું એક પગલું તે ...

[A] ઉદારીકરણ

[B] રાષ્ટ્રીયકરણ

[C] જહેર વિતરણ પ્રણાલી

[D] સરકારી નિયંત્રણો

50) મફત શિક્ષણ મેળવવાના કાયદામાં કઈ બાબતો પર મનાઈ ફરમાવી છે ?

[A] જનમના દાખલા વગર [B] ખાસ તાલીમની સુવિધા [C] પ્રવેશ કસોટી વિના પ્રવેશ [D] પ્રવેશ સમયે કેપિટેશન ફિફ્ટેન્સ

Part - B

સ્વીચ્છનાઓ :

⦿ બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે. આંતરિક વિકલ્પો આપેલા છે.

⦿ નવો વિભાગ નવા પાના પર લખવો. પ્રશ્નોના જવાબ ક્રમમાં લખવા.

[વિભાગ - A]

■ નીચેના પ્રશ્નોના માણ્યા મુજબ ઉત્તર લખો : [પ્રત્યેકનો 2 ગુણ]

1) ભારતના રાષ્ટ્રીય જળમાર્ગો ક્યા ક્યા છે ?

2) ભારતમાં રઙ્ગું માર્ગો (Ropeways) વિશે માહિતી આપો.

અથવા

2) "ભારતે વિશ્વમાં 'વસુધૈવ કુટુમ્બકમ'ની ભાવનાને સાકાર કરી છે." આ વિધાન સમજાવો.

3) માથાદીઠ આવક વધે એટલે માનવવિકાસ વધ્યો એમ કહેવાય નહિ. - કારણ આપી સમજવો

4) વિજ્યનગરનો ક્યો સમ્રાટ સાહિત્યનો ઉપાસક હતો ? કઈ રીતે ?

5) ભૌગોલિક કારણો આપો : જમીનમાર્ગો કરતાં જળમાર્ગો સસ્તા છે.

[વિભાગ - B]

■ નીચેના પ્રશ્નોના માણ્યા મુજબ ઉત્તર લખો : [પ્રત્યેકનો 2 ગુણ]

6) ભૌગોલિક કારણો આપો : માનવી અને ખનીજ સંસાધનોનો જૂનો અને ગાઢ સંબંધ છે.

અથવા

6) "બાળવિકાસ અને બાળકલ્યાણ સાધવું એ સામાજિક વિકાસની પૂર્વશરત છે." સમજવો.

7) ગ્રાહક જગ્યાની જુંબેશ શાથી જરૂરી છે ?

8) ક્યાં ક્યાં શક્તિ-સંસાધનોને 'વ્યાપારી શક્તિ-સંસાધનો' કહેવામાં આવે છે ? 'બિનવ્યાપારી શક્તિ-સંસાધનો' ક્યાં ક્યાં છે ?

9) સાંસ્કૃતિક અનુભૂતિ સ્થળોના સ્થળની વિશે ક્યાં ક્યાં મુખ્ય છે ?

10) નાગરિકોના મૂળભૂત અધિકારો જણાવો.

અથવા

10) વાજબી ભાવની દુકાનો (FPSS) ભાવવૃદ્ધિનું નિયમન કરે છે. - કારણ આપી સમજવો

[વિભાગ - C]

■ નીચેના પ્રશ્નોના માણ્યા મુજબ ઉત્તર લખો : [પ્રત્યેકનો ૩ ગુણ]

11) ગ્રાહક સુરક્ષામાં ગ્રાહક મંડળોની ભૂમિકા સ્પષ્ટ કરો.

12) એલિફન્ટાની ગુફાઓ વિશે ટૂંકમાં માહિતી આપો.

13) કૃષિક્ષેત્રે આવેલા ટેકન્નિકલ અને સંસ્થાગત સુધારની શી અસરો થઈ છે ?

14) ક્યાં કારણોસર ભારતમાં કૃષિક્ષેત્રે પૂરતો વિકાસ સાધી શકાયો નથી ?

અથવા

14) ગરીબીરેખા એટલે શું ? ગરીબીરેખા હેઠળ જીવતા લોકોનાં લક્ષણો જણાવો.

15) ઈલોરાની ગુફાઓની મુખ્ય વિશેષતાઓ જણાવો.

અથવા

15) હુમાયુનો મકબરાનો ટૂંકમાં પરિચય આપો.

[વિભાગ - D]

■ નીચેના પ્રશ્નોના માણ્યા મુજબ ઉત્તર લખો : [પ્રત્યેકનો ૫ ગુણ]

16) તાજમહાલ વિશ્વની સાત અન્યાન્ય પૈકીની એક અન્યાન્ય છે. શાથી ?

17) પ્રાચીન ભારતનું ધાતુવિદ્યામાં સાધેતી પ્રગતિનું વર્ણન કરો.

અથવા

17) ટૂંક નોંધ લખો : ગુજરાતની ગુફાઓ

18) તમને આપેલા ભારતના રેખાંકિત નકશામાં નીચેની વિગતો યોગ્ય સંજ્ઞા વડે, યોગ્ય સ્થાને દર્શાવો :

1. ગીર રાષ્ટ્રીય ઉધાન
2. શેરડી ઉત્પાદન કરતો એક પ્રદેશ - ઉત્તર પ્રદેશ
3. ઊની કાપડ ઉધોગનું એક કેન્દ્ર - લુધિયાણા
4. શાણ ઉત્પન્ન કરતો એક પ્રદેશ

Don't Stress.

Do Your Best.

Forget the Rest.